

‘Levende traditie moet veranderen’

Oosterse en westerse musici vinden elkaar op de Atlas Academy

Op de Atlas Academy vormen westerse en oosterse musici spontaan groepjes om samen buiten de begrenzings van hun eigen cultuur te kijken.

Door RENÉ VAN PEER

AMSTERDAM, 25 AUG. „Een liedje”, klinkt uit het publiek als drie musici, twee Azerbajjanen en een Indiër, aan een toegift willen beginnen. Elchin Nagijev zet zijn tar, een fijnzinnig bewerkt tokkelinstrument, terzijde. Hij drukt een hand tegen zijn slaap, en over zacht gestreken tonen uit Elshan Mansurovs kamancha begint hij te zingen met hoge uithalen en heftig overslaande stem. Het is de afsluiting van een intens concert in de Openbare Bibliotheek Amsterdam.

De Azerbajjanen zijn deelnemers van de Atlas Academy op het Conservatorium van Amsterdam, die dit jaar voor de tweede keer

plaatsvindt. Daarin werken vertegenwoordigers van westerse en oosterse muziekculturen op instigatie van Joël Bons, componist en artistiek leider van het Atlas Ensemble, gedurende twee weken samen. Zestig studenten, componisten en musici volgen een intensief programma van workshops, lezingen en vormen spontaan groepjes

‘We zetten gevestigde westerse muziekopvattingen op de helling’ Joël Bons

om samen te musiceren.

„De Atlas Academy is voortgevloeid uit het Atlas Ensemble”, vertelt Joël Bons. „Daarin werken Europese musici samen met vooraanstaande Aziatische musici die traditionele instrumenten bespelen. Je hoort verwante instrumenten uit al die culturen samenspelen in nieuwe composities.”

Uit dit besef is de behoefte ontstaan om dieper in te gaan op de

overeenkomsten en de verschillen, en om van elkaar leren. Bons: „Dat is de grondslag geworden van de Academy. De deelnemers kijken buiten de begrenzings van hun eigen cultuur. Het westerse idee van een strikte scheiding tussen bedenker en speler die communiceren via een notenschrift is eigenlijk een uitzondering. Je kweekt

mensen die exact moeten uitvoeren wat een ander in zijn hoofd heeft. In andere culturen, ook in jazz en pop, draait alles juist om de eigen creativiteit van musici. Met de Academy willen we gevestigde westerse opvattingen op de helling zetten: een levende traditie is een traditie die verandert. Je ziet dat het in beweging is. Nu al komen er deelnemers uit landen als China, Nieuw-Zeeland en Canada

op de Academy af.”

Ook de Aziatische musici leren van elkaar, zoals blijkt tijdens het Azerbajjaanse concert. Mansurov en Nagijev hebben tablaspeeler Niti Ranjan Biswas na een ontmoeting eerder die dag uitgenodigd. Aanvankelijk is hij onwennig, ook doordat ze elkaar niet verstaan. Maar met wat hoofdknikken geeft Nagijev onder het spelen steeds de basis van een stuk aan, en weet Biswas zijn weg te vinden in de lange, verbeeldingsrijke improvisaties van het snarenduo. Vooral een emotioneel geladen solo van Mansurov waarin hij op zijn strijkinstrument vanuit diepe droefenis plotseling opvlamt naar extatische hoogten maakt grote indruk. Ze spelen op de toppen van hun kunnen

Vanavond is er weer een concert in de Openbare Bibliotheek Amsterdam. De Atlas Academy houdt 27/8 en za 28/8 een open huis met concerten in het Conservatorium van Amsterdam.